

JK 1979/533

JUGOSLOVENSKA
NOVINSKA
AGENCIJA
DOKUMENTACIJE

SERVIS
ISEČAKA IZ
DOMAĆE ŠTAMPE

SERVIS
ISEČAKA IZ
STRANE ŠTAMPE

UVODI
PRAĆENJE
RADIO I TV
EMISIJA

IZDAVANJE
PUBLIKACIJA,
BILTENA

REKLAMU
PROPAGANDU

pres-klipping • pres-klipping • pres-klipping
JUGOSLOVENSKA NOVINSKA AGENCIJA DOKUMENTACIJE
BEOGRAD, KNEZ MIHAILOVA 2/IX P. O. BOX 95 ŽIRO RAČUN 60801-603-15330
ČLAN MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE FIBEP • ČLAN MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE

ПРОСВЕТНИ ПРЕГЛЕД
Београд

19. X. 1979

251

Бор - Мокрањца Мокрањца -
шунда

Isečak iz lista
Newspaper cutting

говорећи отворено

Заглупљивање народа

У нашим средствима масовног комуницирања - нарочито на радију и телевизији - све чешће се практикује позивање на расположење публике. Тиражни и програмски успеси и неуспеси помоћу импровизованих анкета доводе се у везу са жељама читалаца, слушалаца, гледалаца. Тиме се публици затварају уста - она не може имати гласно изражен критички однос према садржајима које је, наводно, сама бирала. Иза свакаког неукуса и приватних програмских интереса тако стоје велике демократске тековине. „Народ то хоће“ - бране се произвођачи и дистрибутери шунда, неретко позивајући се на научни инструментаријум којим се мери „просечно“ расположење потрошача.

Почело се са безазленим поздравима и жељама на програмима локалних радио-станица, а дошло се до систематског натурања публици садржаја који са културом немају благе везе. Кич и шунд постали су заштитни знак нашег духовног простора, и то, тако рећи, сами од себе, позивањем на спонтане жеље публике. Народ који је створио епске песме којима се одушевљавала Европа, а Гете је био почео да учи српски језик, данас конзумира тзв. чисти, „дестилисани“ шунд у огромним количинама. Три произвођача плоча из Србије само у три последње године пустила су у народ 5,5 милиона плоча са шунд-музиком; 96 одсто озваниченог шунда припада народној музици!

Да ли све то народ заиста тражи? Не верујемо да је ико, јавно или тајно, тражио да се објаве плоче Мице Остојић „Трофртаљке“ са песмама у стилу „Он цуп на калуп, благо оном ко је глуп“. Познато нам је, међутим, да је народ, преко својих представника у виду професора музичке академије и музиколога, тражио да се на грамофонску плочу стави Мокрањчев „Осмогласник“.

Резултат је следећи: песме Мице „Трофртаљке“ отиснуте су у пола милиона примерака, а Мокрањчев „Осмогласник“ остао је да чека нека боља времена. У међувремену су га објавили немачки издавачи, али се те плоче засад не могу купити у Југославији.

Мокрањца је одавно мртав, а и да је жив, не верујемо да би вукао за рукав продуcente продукција грамофонских плоча. Мици „Трофртаљки“ то није испод части. Штапање плоча доноси велику зараду, нарочито изнад одређеног тиража; ако се сарађује са Мицом, могу се, дакле, олизати прсти. Ту је она у предности над мртвим Мокрањцем и свим живим композиторима озбиљне музике.

Мокрањчев крај једном годишње слави свог великог претка. Али, кад та фешта прође, Неготин и околина не разликују се много од свих других средина. Једна седмица праве музике не може да истисне шунд током преостале педесет и једне.

Бор је, шире гледано, такође Мокрањчев завичај. Али уместо Мокрањца, у њему столује Лепа Лукић. У току само једне године ова певачица одржала је у Бору тридесет концерата. Организатор - Центар за културу. За исто време, матична библиотека у Бору, која делује у оквиру истог Центра за културу, повећала је свој фонд за само 2 (и словима: две) књиге!

И иза овог доиста невероватног податка стоји слично образложење: „народ то жели“.

На почетку прошлог века, мудри Доситеј упозорио је: „Књиге, браћо моја, књиге а не звона и прапорце!“

Поводом вести из Бора, и образложења које није убедљиво, данашњи просветитељи још се нису огласили - можда зато што је тешко наћи тако велико звоно...

М. ПАВЛОВИЋ